

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (trzecia izba)
z dnia 17 marca 2005 r. *

W sprawie T-285/03

Agraz, SA, z siedzibą w Madrycie (Hiszpania),

Agrícola Conservera de Malpica, SA, z siedzibą w Toledo (Hiszpania),

Agridoro Soc. coop. rl, z siedzibą w Pontenure (Włochy),

Alfonso Sellitto SpA, z siedzibą w Mercato S. Severino (Włochy),

Alimentos Españoles, Alsat, SL, z siedzibą w Don Benito, Badajoz (Hiszpania),

AR Industrie Alimentari SpA, z siedzibą w Angri (Włochy),

Argo Food — Packaging & Innovation Co. SA, z siedzibą w Serres (Grecja),

* Język postępowania: francuski.

Asteris Industrial Commercial SA, z siedzibą w Atenach (Grecja),

Attianese Srl, z siedzibą w Nocera Superiore (Włochy),

Audecoop distillerie Arzens — Techniques séparatives (AUDIA), z siedzibą w Montréal (Francja),

Benincasa Srl, z siedzibą w Angri,

Boschi Luigi & Figli SpA, z siedzibą w Fontanellato (Włochy),

CAS SpA, z siedzibą w Castagnaro (Włochy),

Calispa SpA, z siedzibą w Castel San Giorgio (Włochy),

Campil — Agro Industrial do Campo do Tejo, L^{da}, z siedzibą w Cartaxo (Portugalia),

Campoverde Srl, z siedzibą w Carinola (Włochy),

Carlo Manzella & C. Sas, z siedzibą w Castel San Giovanni (Włochy),

Carmine Tagliamonte & C. Srl, z siedzibą w Sant'Egidio del Monte Albino (Włochy),

Carnes y Conservas Españolas, SA, z siedzibą w Mérida (Hiszpania),

Cbcotti Srl, z siedzibą w Nocera Inferiore (Włochy),

Cirio del Monte Italia SpA, z siedzibą w Rzymie (Włochy),

Consorzio Ortofrutticoli Trasformati Polesano (Cotrapo) Soc. coop. rl, z siedzibą w Fiesso Umbertino (Włochy),

Columbus Srl, z siedzibą w Parmie (Włochy),

Compal — Companhia produtora de Conservas Alimentares, SA, z siedzibą w Almeirim (Portugalia),

Conditalia Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

Conservas El Cidacos, SA, z siedzibą w Autol (Hiszpania),

Conservas Elagón, SA, z siedzibą w Coria (Hiszpania),

Conservas Martinete, SA, z siedzibą w Puebla de la Calzada (Hiszpania),

Conservas Vegetales de Extremadura, SA, z siedzibą w Bajadoz,

Conserve Italia Soc. coop. rl, z siedzibą w San Lazzaro di Savena (Włochy),

Conserves Francja SA, z siedzibą w Nîmes (Francja),

Conserves Guintrand SA, z siedzibą w Carpentras (Francja),

Conservificio Cooperativo Valbiferno Soc. coop. rl, z siedzibą w Guglionesi (Włochy),

Consorzio Casalasco del Pomodoro Soc. coop. rl, z siedzibą w Rivarolo del Re ed Uniti (Włochy),

Consorzio Padano Ortofrutticolo (Copador) Soc. coop. rl, z siedzibą w Collecchio (Włochy),

Copais Food and Beverage Company SA, z siedzibą w Nea Ionia (Grecja),

Tin Industry D. Nomikos SA, z siedzibą w Marousi (Grecja),

Davia Srl, z siedzibą w Gragnano (Włochy),

De Clemente Conserve Srl, z siedzibą w Fisciano (Włochy),

DE. CON Srl, z siedzibą w Scafati (Włochy),

Desco SpA, z siedzibą w Terracina (Włochy),

„Di Lallo” — Di Teodoro di Lallo & C. Snc, z siedzibą w Scafati,

Di Leo Nobile — SpA Industria Conserve Alimentari, z siedzibą w Castel San Giorgio,

Marotta Emilio, z siedzibą w Sant'Antonio Abate (Włochy),

E. & O. von Felten SpA, z siedzibą w Fontanini (Włochy),

Egacoop, S. Coop., L^{da}, z siedzibą w Andosilla (Hiszpania),

Elais SA, z siedzibą w Atenach,

Emiliana Conserve Srl, z siedzibą w Busseto (Włochy),

Perano Enrico & Figli Spa, z siedzibą w San Valentino Torio (Włochy),

FIT — Fomento da Indústria do Tomate, SA, z siedzibą w Águas de Moura (Portugalia),

Faiella & C. Srl, z siedzibą w Scafati,

„Feger” di Gerardo Ferraioli SpA, z siedzibą w Angri,

Fratelli D'Acunzi Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

Fratelli Longobardi Srl, z siedzibą w Scafati,

Fruttigel Soc. coop. rl, z siedzibą w Alfonsine (Włochy),

G3 Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

Giaguaro SpA, z siedzibą w Sarno (Włochy),

Giulio Franzese Srl, z siedzibą w Carbonara di Nola (Włochy),

Greci Geremia & Figli SpA, z siedzibą w Parmie,

Greci — Industria Alimentare SpA, z siedzibą w Parmie,

Greek Canning Co. SA Kyknos, z siedzibą w Nauplie (Grecja),

Grilli Paolo & Figli — Sas di Grilli Enzo e Togni Selvino, z siedzibą w Gambettola (Włochy),

Heinz Iberica, SA, z siedzibą w Alfaro (Hiszpania),

IAN — Industrias Alimentarias de Navarra, SA, z siedzibą w Vilafranca (Hiszpania),

Industria Conserve Alimentari Aniello Longobardi — Di Gaetano, Enrico & Carlo Longobardi Srl, z siedzibą w Scafati,

Industrias de Alimentação Idal, L^{da}, z siedzibą w Benavente (Portugalia),

Industrias y Promociones Alimenticias, SA, z siedzibą w Miajadas (Hiszpania),

Industrie Rolli Alimentari SpA, z siedzibą w Roseto degli Abruzzi (Włochy),

Italagro — Indústria de Transformação de Produtos Alimentares, SA, z siedzibą w Castanheira do Ribatejo (Portugalia),

La Cesenate Conserve Alimentari SpA, z siedzibą w Cesena (Włochy),

La Dispensa di Campagna Srl, z siedzibą w Castagneto Carducei (Włochy),

La Doria SpA, z siedzibą w Angri,

La Dorotea di Giuseppe Alfano & C. Srl, z siedzibą w Sant'Antonio Abate,

La Regina del Pomodoro Srl, z siedzibą w Sant'Egidio del Monte Albino,

„La Regina di San Marzano” di Antonio, Felice e Luigi Romano Snc, z siedzibą w Scafati,

La Rosina Srl, z siedzibą w Angri,

Le Quattro Stelle Srl, z siedzibą w Angri,

Lodato Gennaro & C. SpA, z siedzibą w Castel San Giorgio,

Louis Martin production SAS, z siedzibą w Monteux (Francja),

Menú Srl, z siedzibą w Medolla (Włochy),

Mutti SpA, z siedzibą w Montechiarugolo (Włochy),

National Conserve Srl, z siedzibą w Sant'Egidio del Monte Albino,

Nestlé España, SA, z siedzibą w Miajadas,

Nuova Agricast Srl, z siedzibą w Verignola (Włochy),

Pancrazio SpA, z siedzibą w Cava De'Tirreni (Włochy),

Pecos SpA, z siedzibą w Castel San Giorgio,

Pelati Sud di De Stefano Catello Sas, z siedzibą w Sant'Antonio Abate,

Pomagro Srl, z siedzibą w Fisciano,

Pomilia Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

Prodakta SA, z siedzibą w Atenach,

Raffaele Viscardi Srl, z siedzibą w Scafati,

Rispoli Luigi & C. Srl, z siedzibą w Altavilla Silentina (Włochy),

Rodolfi Mansueto SpA, z siedzibą w Collecchio,

Riberal de Navarra S. en C., z siedzibą w Castejon (Hiszpania),

Salvati Mario & C. SpA, z siedzibą w Mercato San Severino,

Saviano Pasquale Srl, z siedzibą w San Valentino Torio,

Sefa Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

Serraiki Konservopia Oporokipeftikon Serko SA, z siedzibą w Serres,

Sevath SA, z siedzibą w Xanthi (Grecja),

Silaro Conserve Srl, z siedzibą w Nocera Superiore,

ARP — Agricoltori Riuniti Piacentini Soc. coop. rl, z siedzibą w Gariga di Podenzano (Włochy),

Société coopérative agricole de transformations oraz de ventes (SCATV), z siedzibą w Camaret-sur-Aigues (Francja),

Sociedade de Industrialização de Produtos Agrícolas — Sopragol, SA, z siedzibą w Mora (Portugalia),

Spineta SpA, z siedzibą w Pontecagnano Faiano (Włochy),

Star Stabilimento Alimentare SpA, z siedzibą w Agrate Brianza (Włochy),

Steriltom Aseptic — System Srl, z siedzibą w Piacenza (Włochy),

Sugal Alimentos, SA, z siedzibą w Azambuja (Portugalia),

Sutol — Indústrias Alimentares, L^{da}, z siedzibą w Alcácer do Sal (Portugalia),

Tomsil — Sociedade Industrial de Concentrado de Tomate, SA, z siedzibą w Ferreira do Alentejo (Portugalia),

Transformaciones Agrícolas de Badajoz, SA, z siedzibą w Villanueva de la Serena (Hiszpania),

Zanae — Nicoglou levures de boulangerie industrie commerce alimentaire SA, z siedzibą w Tessalonikach (Grecja),

strona skarżąca,

reprezentowana przez adwokatów J. da Cruz Vilaçę, R. Oliveirę, M. Melíciasę oraz D. Choussiego,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez M. Nolina, działającego w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniosek o odszkodowanie za szkodę majątkową poniesioną rzekomo przez skarżących w związku z przyjętym sposobem obliczania kwoty pomocy produkcyjnej określonej w rozporządzeniu (WE) Komisji nr 1519/2000 z dnia 12 lipca 2000 r. ustalającego cenę minimalną oraz wysokość pomocy produkcyjnej w sezonie 2000/2001 w odniesieniu do przetworów otrzymywanych z pomidorów (Dz.U. L 174, str. 29),

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (trzecia izba),

w składzie: J. Azizi, prezes, F. Dehousse i E. Cremona, sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 8 września 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy prawne

1 Artykuł 33 ust. 1 WE stanowi:

„Celami wspólnej polityki rolnej są:

- a) zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
- c) stabilizacja rynków;
- d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;

e) zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów”.

- 2 Artykuł 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/96 z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków przetworów owocowych i warzywnych (Dz.U. L 297, str. 29, zwanego dalej „rozporządzeniem podstawowym”), w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie, przewiduje, iż:

„1. System pomocy produkcyjnej stosuje się w odniesieniu do produktów wymienionych w załączniku I otrzymanych z owoców i warzyw zebranych na obszarze Wspólnoty.

2. Pomoc produkcyjną przyznaje się przetwórcom, którzy zapłacili producentom za ich surowce cenę nie niższą niż cena minimalna uzgodniona na podstawie umów między organizacjami producentów, uznanymi lub tymczasowo upoważnionymi zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 2200/96 z jednej strony a przetwórcami z drugiej strony [...]”.

- 3 Artykuł 4 rozporządzenia podstawowego, w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie, wskazuje:

„1. Pomoc produkcyjna nie może przekraczać różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie a ceną surowca w głównych produkujących i wywożących państwach trzecich.

2. Kwotę pomocy produkcyjnej ustala się w taki sposób, aby umożliwić sprzedaż produktu wspólnotowego w granicach określonych w ust. 1. Przy ustanawianiu kwoty pomocy, bez uszczerbku dla stosowania art. 5, uwzględnia się w szczególności:

- a) różnicę między ceną surowca we Wspólnocie oraz ceną uzyskiwaną w głównych konkurencyjnych państwach trzecich;
- b) kwotę pomocy ustaloną lub obliczoną przed obniżką przewidzianą w ust. 10, jeśli ma zastosowanie, za ubiegły rok gospodarczy; oraz
- c) w przypadku gdy produkcja wspólnotowa jakiegoś produktu stanowi znaczący udział w rynku, tendencje wolumenu handlu zagranicznego i ceny uzyskiwane w takim handlu, przy czym ostatnie kryterium prowadzi do obniżenia kwoty pomocy.

3. Pomoc produkcyjną ustala się w kategoriach wagi netto produktu przetworzonego. Współczynniki wyrażające stosunek między wagą użytego surowca a wagą netto produktu przetworzonego definiuje się na zasadzie znormalizowanej. Podlegają one regularnym uaktualnieniom na podstawie gromadzonych doświadczeń.

[...]

5. Cenę surowca w głównych konkurencyjnych państwach trzecich ustala się głównie na podstawie cen faktycznie obowiązujących na etapie gospodarstwa rolnego za produkty świeże o porównywalnej jakości, wykorzystywane w przetwórstwie, ocenianych na podstawie ilości wyrobów produktów wywożonych przez te państwa trzecie.

6. Jeśli produkcja wspólnotowa stanowi co najmniej 50% ilości produktu stanowiącego rynek konsumpcyjny Wspólnoty, tendencje cen oraz ilości przywozu i wywozu ocenia się na podstawie porównywania danych za rok kalendarzowy poprzedzający początek roku gospodarczego z danymi za poprzedni rok kalendarzowy.

7. W przypadku przetworów pomidorowych pomoc produkcyjna obliczana jest dla:

a) koncentratu pomidorowego objętego kodem CN 2002 90;

[...]

9. Komisja ustala kwotę pomocy produkcyjnej przed rozpoczęciem każdego roku gospodarczego, zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 29. Współczynniki określone w ust. 3, minimalne wymogi jakości oraz inne szczegółowe zasady stosowania niniejszego artykułu przyjmowane są zgodnie z tą samą procedurą.

10. Dla przetworów otrzymywanych z pomidorów całkowite wydatki za każdy rok gospodarczy nie mogą przekraczać kwoty, jaka zostałaby osiągnięta, gdyby francuskie i portugalskie kontyngenty na koncentraty za rok gospodarczy 1997/1998 zostały ustalone jak następuje:

— Francja: 24 323 tony,

— Portugalia: 670 451 ton.

W tym celu pomoc ustaloną dla koncentratów pomidorowych i ich pochodnych zgodnie z ust. 9 obniża się o 5,37%. Po upływie roku gospodarczego można wypłacić dodatek, jeśli zwiększenie kwot francuskich i portugalskich nie zostało całkowicie wykorzystane”.

- 4 Wreszcie rozporządzenie Komisji (WE) nr 1519/2000 z dnia 12 lipca 2000 r. ustalające cenę minimalną oraz wysokość pomocy w sezonie 2000/2001 w odniesieniu do przetworów otrzymywanych z pomidorów (Dz.U. L 174, str. 29) wskazuje w art. 2 ust. 1, iż „w roku gospodarczym 2000/2001 pomoc produkcyjna określona w art. 4 [rozporządzenia podstawowego] została określona w załączniku II” [tłumaczenie nieoficjalne]. Pomoc produkcyjna została ustalona w wysokości 17,178 euro za 100 kg koncentratu pomidorowego o zawartości suchego ekstraktu tego produktu równej lub wyższej niż 28% lecz niższej niż 30%.

Stan faktyczny oraz postępowanie

- 5 Pismem z dnia 4 lutego 2000 r. Komisja zwróciła się do władz chińskich o możliwie jak najszybsze przekazanie informacji niezbędnych w celu ustalenia pomocy

produkcyjnej w roku gospodarczym 2000/2001 w sektorze przetworzonych warzyw i owoców, w drodze wypełnienia załączonego do pisma kwestionariusza. Na pismo to nie udzielono odpowiedzi.

- 6 Po wydaniu rozporządzenia nr 1519/2000 delegacje oraz stowarzyszenia producentów przetworów z pomidorów z Hiszpanii, Francji, Grecji, Włoch i Portugalii zgłosili Komisji zastrzeżenia oraz zakwestionowali nieuwzględnienie cen pomidorów chińskich przy ustalaniu wysokości przewidywanej pomocy produkcyjnej.
- 7 Stowarzyszenie Europejskich Przetwórców Pomidorów (dalej zwane „OEICT”) oraz Associação Portuguesa dos Industriais de Tomate wystosowały do Komisji szereg pism w sprawie dokonania zmiany kwoty przewidywanej pomocy. Do jednego z tych pism załączono kopię umowy określającej cenę, jaką otrzymali za produkt producenci chińscy.
- 8 Komisja w piśmie z dnia 5 marca 2001 r., skierowanym do portugalskiego ministra rolnictwa w odpowiedzi na wniosek o zmianę sposobu obliczania kwoty pomocy wskazała, iż ustalenie wysokości pomocy w odniesieniu do przetwórstwa pomidorów w roku gospodarczym 2000/2001 zostało dokonane zgodnie z art. 3 i 4 rozporządzenia podstawowego. Ponadto potwierdziła ona otrzymanie w dniu 13 grudnia 2000 r. pisma OEICT wskazującego ceny określone w umowie zawartej w Chinach, dodała jednak, iż nie może dokonać zmiany decyzji na podstawie cen określonych w jednostkowej umowie, a niepotwierdzonych przez właściwe władze krajowe.
- 9 We wrześniu 2001 r. hiszpańskie służby dyplomatyczne w Pekinie uzyskały od władz chińskich zaświadczenie wskazujące średnią cenę pomidorów uzyskiwaną w roku gospodarczym 1999/2000 przez producentów z prowincji Xinjiang, która zapewnia około 88% chińskiej produkcji przetworów pomidorowych. Dokument ten został przesłany 9 listopada 2001 r. przez portugalskiego ministra rolnictwa oraz w dniu 7 grudnia 2001 r. przez OEICT właściwemu w sprawie członkowi Komisji M. Fischlerowi.

- 10 Dnia 31 stycznia 2002 r. Komisja udzieliła odpowiedzi na pismo tej organizacji, ponownie podkreślając, iż ustalenie kwoty pomocy zostało dokonane zgodnie z art. 3 i 4 rozporządzenia podstawowego. Komisja nie uznała za zasadne dokonania zmiany rozporządzenia nr 1519/2000, podnosząc, między innymi, iż wspólnotowy sektor przetwórstwa pomidorów nie odnotował negatywnych skutków, lecz, według niej, osiągnął rekordowy poziom produkcji przetworów.

- 11 Po spotkaniu, które odbyło się w dniu 6 listopada 2002 r. oraz wymianie korespondencji kierowanej przez skarżących do Komisji, w piśmie z dnia 7 stycznia 2003 r. ta ostatnia oświadczyła, iż nie znajduje uzasadnienia dla dokonania zmiany rozporządzenia nr 1519/2000.

- 12 W tych okolicznościach skarżący w dniu 18 sierpnia 2003 r. wystąpili z niniejszą skargą.

Żądania stron

- 13 Skarżący wnoszą do Sądu o:
 - zasądzenie od Komisji wyrównania pomocy produkcyjnej dla każdej spółki (zgodnie z załącznikiem A.27 do skargi), wraz z odsetkami określonymi przez Sąd począwszy od dnia 12 lipca 2000 r. albo od dnia 13 lipca 2000 r. albo od dnia 16 lipca 2000 r. do dnia dokonania zapłaty;

 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.

14 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi jako bezzasadnej,
- obciążenie skarżących kosztami postępowania.

Co do istoty sprawy

- 15 Strony powołują się na utrwalone orzecznictwo Trybunału i Sądu Pierwszej Instancji, zgodnie z którym odpowiedzialność pozaumowna Wspólnoty występuje wyłącznie wtedy, gdy łącznie zostaną spełnione przesłanki bezprawności działania instytucji wspólnotowej, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia związku przyczynowego między bezprawnym działaniem oraz poniesioną szkodą (wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 1981 r. w sprawach połączonych od 197/80 do 200/80, 243/80, 245/80 oraz 247/80 Ludwigshafener Walzmuehle i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 3211, pkt 18; wyroki Sądu z dnia 18 września 1995 r. w sprawie T-168/94 Blackspur i in. przeciwko Radzie i Komisji Rec. str. II-2627, pkt 38 oraz z dnia 13 grudnia 1995 r. w sprawie T-481/93 i T-484/93 Exporteurs in Levende Varkens i in. przeciwko Komisji Rec. str. II-2941, pkt 80).
- 16 Należy zbadać, czy te trzy przesłanki zostały spełnione w niniejszej sprawie.

W odniesieniu do legalności działania Komisji

- 17 Dowodząc bezprawnego charakteru działania Komisji, skarżący powołują się, przede wszystkim, na naruszenie rozporządzenia podstawowego i art. 33 WE oraz naruszenie zasady należytej staranności i zasady dobrej administracji. Ponadto podnoszą naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

Argumenty stron

— Naruszenie rozporządzenia podstawowego oraz art. 33 WE

- 18 Skarżący powołują się na bezprawność działania Komisji polegającą na wydaniu rozporządzenia nr 1519/2000 z naruszeniem przepisów rozporządzenia podstawowego, co może powodować powstanie odpowiedzialności Wspólnoty.
- 19 Bezsprzeczne jest, iż Komisja w celu ustalenia kwoty pomocy stanowiącej przedmiot sporu uwzględniła Stany Zjednoczone, Izrael i Turcję. Tymczasem, zdaniem skarżących, brzmienie przepisów rozporządzenia podstawowego odnosi się do „głównych produkujących i wywożących [eksportujących] państw trzecich” (art. 4 ust. 1) oraz do „głównych konkurencyjnych państw trzecich” (art. 4 ust. 2 i 5). Przepisy te, według nich, nie pozostawiają Komisji swobodnego uznania w tym zakresie, zobowiązując ją do uwzględnienia państw o najwyższym wskaźniku produkcji i eksportu pomidorów. Nawet jeśli Komisji przysługuje prawo uwzględnienia innych czynników, powinna ona, w każdym przypadku, obligatoryjnie uwzględniać czynniki, które zostały w sposób wyraźny wymienione w art. 4 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, wśród których wiodący charakter ma wskaźnik cen obowiązujących w głównych państwach trzecich. Odmienna wykładnia oznaczałaby, iż Komisja posiada uprawnienie do arbitralnego rozstrzygania, które z państw eksportujących należy uwzględnić, co w skrajnych przypadkach mogłoby prowadzić do nieudzielania pomocy produkcyjnej w związku z wyborem określonych państw jako punktu odniesienia.
- 20 Skarżący twierdzą, iż od 1998 r. Chiny są drugim producentem pomidorów na świecie. W 1999 r. wyeksportowały one ponad 108 246 ton pomidorów, a zatem mniej niż Turcja (168 691 ton) lecz więcej niż Stany Zjednoczone (92 913 ton) oraz Izrael (9557 ton). Ponadto chiński eksport do państw Wspólnoty Europejskiej wyniósł około 24 171 ton, co stanowi 22,30% całego eksportu Chin. Obecnie Chiny powinny zatem być postrzegane jako państwo konkurencyjne.

- 21 Zatem, pomijając przy obliczaniu pomocy produkcyjnej ceny obowiązujące w Chinach, Komisja naruszyła rozporządzenie podstawowe, którego przepisy są jasne i jednoznaczne. Skarżący twierdzą, iż mamy tu do czynienia z przepisami prawa przyznającymi prawa podmiotowe jednostkom oraz z wystarczająco istotnym naruszeniem w rozumieniu orzecznictwa Bergaderm (wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291). Ponieważ zakres kompetencji Komisji w związku z wydaniem rozporządzenia nr 1519/2000 był wyraźnie określony, bezprawność działania instytucji jest, ich zdaniem, wystarczającą podstawą powstania pozaumownej odpowiedzialności Wspólnoty.
- 22 Ponadto Komisja wystąpiła o przekazanie jej informacji dotyczących cen chińskich, jednakże gdy zostały jej dostarczone, odmówiła ich uwzględnienia.
- 23 Zdaniem skarżących, postawa Komisji pozostaje także w sprzeczności z celami politycznymi leżącymi u źródła systemu pomocy produkcyjnej ustanowionego w rozporządzeniu podstawowym. Zmierza on bowiem do stworzenia uprzywilejowanej pozycji dla rolników i przemysłu europejskiego, gwarantując rolnikom minimalny poziom dochodów oraz umożliwiając przetwórcom produktów będących pochodną pomidorów sprostanie konkurencji państw trzecich, w których ceny surowców są niższe niż ceny na rynku europejskim. Rozporządzenie nr 1519/2000, nie uwzględniając tych celów, narusza także art. 33 WE.
- 24 Komisja, ze swej strony, uważa, iż przysługiwał jej szeroki zakres swobodnego uznania w zakresie ustalenia kwoty pomocy będącej przedmiotem sporu. Przypisanie jej odpowiedzialności byłoby możliwe wyłącznie wtedy, gdyby naruszyła, w sposób oczywisty i poważny, granice swoich kompetencji w rozumieniu wskazanego powyżej w pkt 21 wyroku w sprawie Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji.

- 25 Komisja przypomina, iż art. 4 rozporządzenia podstawowego zawiera upoważnienie do ustalenia maksymalnej pomocy produkcyjnej oraz iż pomoc ta „nie może przekraczać różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie, a ceną surowca w głównych produkujących i wywożących [eksportujących] państwach trzecich”. W jej opinii nie ma gwarancji, iż wysokość pomocy będzie równa tej różnicy.
- 26 Ponadto Komisja podkreśla, iż kryteria ustanowienia pomocy nie zostały określone w sposób wyczerpujący. Artykuł 4 ust. 2 rozporządzenia podstawowego stanowi bowiem: „Przy ustanawianiu kwoty pomocy [...] uwzględnia się w szczególności [...]”. Przepis ten pod lit. c) przywołuje możliwość obniżenia kwoty pomocy przy uwzględnieniu zmian wolumenu handlu zagranicznego i cen uzyskiwanych w takim handlu. Ponieważ produkcja wspólnotowa stanowi znaczącą część rynku wspólnotowego, a mianowicie ok. 90%, Komisja miała prawo do uwzględnienia tych danych.
- 27 Komisja zarzuca również skarżącym, iż nie uwzględnili celu pomocy, a mianowicie „konieczności zapewnienia zbytu produktów wspólnotowych”. Uważa ona, iż w obliczu tego celu oraz danych ekonomicznych, jakimi dysponowała, mogła, w sposób całkowicie uprawniony, pominąć cenę pomidorów chińskich.
- 28 Dane dotyczące uprawy pomidorów zostały przekazane przez Stany Zjednoczone, Izrael oraz Turcję, natomiast władze chińskie nie udzieliły odpowiedzi na zapytanie Komisji. Uznała ona, iż należy zmniejszyć kwotę pomocy przeznaczoną dla producentów koncentratu pomidorowego o 20,54% w związku z deprecjacją euro w stosunku do dolara amerykańskiego (– 12,2%) oraz wzrostem kosztu surowca w konkurencyjnych państwach trzecich, a mianowicie w Stanach Zjednoczonych (+ 8,4%) oraz w Turcji (+ 4,4%).

- 29 Zdaniem Komisji dostępne dane dotyczące wspólnotowego rynku koncentratu pomidorowego wskazywały na spadek całkowitego przywozu oraz na ustabilizowanie się przywozu z Chin pomiędzy 1997 i 1999 r. przy uwzględnieniu silnego wzrostu cen produktów pochodzących z „Chin” oraz stałego wzrostu wywozu wspólnotowego. Czynniki te potwierdzały wyraźną poprawę koniunktury światowej w odniesieniu do produkcji wspólnotowej oraz ograniczoną jeszcze konkurencyjność Chin. Zmiana zasad ustalania wysokości pomocy nie była zatem konieczna.
- 30 Zdaniem Komisji, nawet jeżeli uwzględnienie ceny surowca chińskiego faktycznie mogłoby spowodować obniżenie szacunkowej ceny surowca głównych produkujących i eksportujących państw trzecich, to obniżenie takie nie musiałoby w oczywisty sposób prowadzić do zwiększenia pomocy produkcyjnej.
- 31 W każdym razie, pomimo braku odpowiedzi ze strony władz chińskich, Komisja była zobowiązana do ustalenia kwoty pomocy produkcyjnej przed rozpoczęciem roku gospodarczego 2000/2001. Podkreśla ona, iż do tej pory nigdy nie uwzględniała ceny pomidorów chińskich oraz iż nic nie uzasadniało nagłego brania ich w rachubę po raz pierwszy przy ustalaniu pomocy.
- 32 W odniesieniu do naruszenia art. 33 Komisja przypomina, iż pomoc produkcyjna ma na celu zapewnienie zbytu produktów wspólnotowych. Jej zdaniem skarżący nie dowiedli, iż naruszyła ona ten cel.

— Naruszenie zasady należytej staranności i dobrej administracji

- 33 W odniesieniu do zasady należytej staranności i dobrej administracji skarżący podnoszą, iż Komisja nie dołożyła starań, aby uzyskać informacje dotyczące cen

w Chinach, tak jak powinna to uczynić instytucja staranna i przezorna. Ponadto Komisja nie naprawiła swego błędu, polegającego na niedopełnieniu ciężącego na niej obowiązku, podczas gdy takie skorygowanie nie spowodowałoby szczególnych trudności.

- 34 Komisja, ze swej strony, uważa, iż była upoważniona, uwzględniając cele oraz przepisy rozporządzenia podstawowego, do ustalenia kwoty pomocy produkcyjnej z pominięciem danych dotyczących cen pomidorów chińskich. Kierowanie kolejnych wystąpień do władz chińskich byłoby zatem bezprzedmiotowe, biorąc pod uwagę, iż wystąpienia takie pozostawały bez odpowiedzi odnośnie innych produktów.
- 35 W odniesieniu do postawionego jej zarzutu zaniechania zmiany sposobu obliczania pomocy pomimo wiedzy na temat cen pomidorów uzyskiwanych przez producentów chińskich Komisja przypomina, iż po raz pierwszy informacje na ten temat zostały jej przekazane w piśmie z dnia 13 listopada 2000 r., tj. po upływie czterech miesięcy od wydania rozporządzenia nr 1519/2000. Ponieważ informacje te dotyczyły cen zawartych tylko w jednej umowie, Komisja uważa, iż nie mogą one w żadnym przypadku zostać uznane za reprezentatywne dla rynku chińskiego.
- 36 Ponadto Komisja wskazuje, iż dopiero w piśmie z dnia 9 listopada 2001 r., tj. po upływie szesnastu miesięcy od wydania rozporządzenia nr 1519/2000, przekazano jej bardziej miarodajne dane. Jej zdaniem zmiana rozporządzenia po upływie tak długiego czasu nie była możliwa, a poza tym obowiązujące przepisy nie pozwalały jej na dokonanie takiej zmiany ze skutkiem wstecznym. Mogłaby to uczynić jedynie wówczas, gdyby zmiana taka dotyczyła błędu technicznego. Komisja dodaje, iż rok gospodarczy 2000/2001 od wielu miesięcy był już zakończony oraz iż wprowadzono nowy system.

Ocena Sądu

- 37 Strony pozostają w sporze odnośnie wykładni przepisów rozporządzenia podstawowego oraz zakresu swobodnego uznania, jakie przyznaje ono Komisji co do ustalenia kwoty pomocy produkcyjnej.
- 38 Należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powstanie odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty, w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE, jest uzależnione od łącznego spełnienia określonych przesłanek, a mianowicie: bezprawności działania zarzucanego instytucjom, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia związku przyczynowego między zarzucanym działaniem a szkodą (wyrok Trybunału z dnia 29 września 1982 r. w sprawie 26/81 Oleifici Mediterranei przeciwko EWG, Rec. str. 3057, pkt 16; wyroki Trybunału z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie 175/94 International Procurement Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, pkt 44; z dnia 16 października 1996 r. w sprawie T-336/94 Efishol przeciwko Komisji, Rec. str. II-1343, pkt 30 oraz z dnia 11 lipca 1997 r. w sprawie T-267/94 Oleifici Italiani przeciwko Komisji, Rec. str. II-1239, pkt 20).
- 39 W odniesieniu do pierwszej z wymienionych przesłanek, zgodnie z orzecznictwem wymagane jest ustalenie wystarczająco istotnego naruszenia przepisu prawa przyznającego prawa podmiotowe jednostkom (ww. w pkt 21 wyrok Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, pkt 42). Decydującym kryterium pozwalającym na ustalenie, czy przesłanka wystarczająco istotnego naruszenia prawa została spełniona, jest oczywiste i poważne naruszenie przez instytucję wspólnotową granic przysługującego jej swobodnego uznania. W sytuacji gdy instytucja dysponuje jedynie mocno ograniczonym zakresem swobodnego uznania, lub wręcz go nie posiada, jakiegokolwiek naruszenie prawa wspólnotowego może skutkować stwierdzeniem naruszenia wystarczająco istotnego (wyrok Trybunału z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie C-312/00 P Komisja przeciwko Camar i Tico, Rec. str. I-11355, pkt 54; wyrok Trybunału z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawach połączonych T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 oraz T-225/99 Comafrica i Dole Fresh Fruit Europe przeciwko Komisji, Rec. str. II-1975, pkt 134).

- 40 W szczególności ustalenie istnienia nieprawidłowości, których nie dopuściłaby się, w podobnych okolicznościach, administracja w zwykły sposób rozważna i staranna, pozwala na uznanie, iż zachowanie instytucji jest bezprawne i stanowi przesłankę odpowiedzialności Wspólnoty na podstawie art. 288 WE (ww. w pkt 39 wyrok Comafrica i Dole Fresh Fruit Europa przeciwko Komisji, pkt 134).
- 41 Należy zatem, przede wszystkim, dokonać analizy przepisów rozporządzenia podstawowego w celu ustalenia przysługującego Komisji zakresu swobodnego uznania, a następnie zbadać, czy dopuściła się ona naruszenia tego rozporządzenia uzasadniającego powstanie jej odpowiedzialności.

— Zakres swobodnego uznania przysługującego Komisji na podstawie rozporządzenia podstawowego

- 42 Po pierwsze, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem prawodawca wspólnotowy posiada szeroki zakres swobodnego uznania w okolicznościach wymagających dokonania oceny złożonej sytuacji gospodarczej, jak ma to miejsce w dziedzinie wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa. Ten zakres swobodnego uznania nie odnosi się jedynie do rodzaju i zakresu przepisów, jakie należy wydać, lecz także, w pewnej mierze, do ustalenia podstawowych danych. Zatem, w przypadku konieczności ustalenia, czy zarzucane naruszenie przepisu prawa stanowi wystarczająco istotne naruszenie prawa, Sąd powinien ograniczyć się do ustalenia, czy instytucja, której zarzucono to naruszenie, wykonując przysługujące jej kompetencje, nie popełniła oczywistego błędu lub nadużycia władzy, albo czy nie przekroczyła w oczywisty sposób przysługującego jej zakresu swobodnego uznania (zob. podobnie wyroki Trybunału z dnia 27 czerwca 1989 r. w sprawie 113/88 Leukhardt, Rec. str. 1991, pkt 20; z dnia 19 lutego 1998 r. w sprawie C-4/96 NIFPO i Northern Ireland Fishermen's Federation, Rec. str. I-681, pkt 41 i 42; z dnia 5 października 1999 r. w sprawie C-179/95 Hiszpania przeciwko Radzie, Rec. str. I-6475, pkt 29; z dnia 25 października 2001 r. w sprawie C-120/99 Włochy przeciwko Radzie, Rec. str. I-7997, pkt 44; wyrok Sądu z dnia 11 września 2002 r. w sprawie T-13/99 Pfizer Animal Health przeciwko Radzie, Rec. str. II-3305, pkt 166 i 168).

- 43 Po drugie, Komisji przysługuje, również przy stosowaniu rozporządzenia podstawowego, szeroki zakres swobodnego uznania w odniesieniu do ustalania pomocy produkcyjnej.
- 44 Wprawdzie motyw 2 rozporządzenia podstawowego stanowi, iż „niektóre przetwory mają szczególne znaczenie dla śródziemnomorskich regionów Wspólnoty, w których ceny produkcji są znacznie wyższe niż w państwach trzecich”, a motyw 4 tego rozporządzenia wskazuje, iż „kwota pomocy musi kompensować różnicę między cenami płaconymi producentom we Wspólnocie a cenami płaconymi w państwach trzecich”. Jednakże ten ostatni motyw dodaje, iż „dlatego też musi zostać ustanowiona podstawa obliczeń uwzględniająca w szczególności tę różnicę oraz wpływ zmian ceny minimalnej, bez uszczerbku dla stosowania niektórych czynników technicznych”. Użycie terminu „w szczególności” oznacza, iż ustalając kwotę pomocy produkcyjnej, należy, w każdym razie, uwzględnić różnicę między cenami płaconymi producentom we Wspólnocie, a cenami płaconymi w państwach trzecich, wpływ zmian ceny minimalnej oraz iż poza tymi czynnikami również inne elementy mogą być rozpatrywane zależnie od swobodnej oceny Komisji.
- 45 Zasady ustalania pomocy produkcyjnej zostały określone w art. 4 rozporządzenia podstawowego. Stanowi on w ust. 1, iż pomoc produkcyjna „nie może przekraczać różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie, a ceną surowca w głównych produkujących i wywożących [eksportujących] państwach trzecich”. Przepis ten nie może być interpretowany w ten sposób, że pomoc produkcyjna powinna odpowiadać tej różnicy, co nie pozostawiłoby Komisji żadnej możliwości swobodnej oceny.
- 46 Artykuł 4 ust. 2 rozporządzenia podstawowego zobowiązuje następnie Komisję do ustalenia kwoty pomocy produkcyjnej „w taki sposób, aby umożliwić sprzedaż produktu wspólnotowego w granicach określonych w ust. 1”. Określiwszy ten cel, przepis ten wymienia poszczególne czynniki, jakie należy uwzględnić, ustalając

kwotę pomocy. Użycie, w tym kontekście, przysłówka „w szczególności” i spójnika „oraz” między punktem b) i c) oznacza, iż ocena przez Komisję tych trzech elementów wymaga łącznego uwzględnienia pewnych okoliczności faktycznych oraz danych liczbowych, a mianowicie ceny surowca we Wspólnocie oraz ceny uzyskiwanej w głównych konkurencyjnych państwach trzecich, jak również kwoty pomocy ustalonej dla sprzedaży w poprzednim roku gospodarczym. Ponadto ta lista obowiązkowych kryteriów nie jest wyczerpująca, co wskazuje na istnienie pewnego zakresu swobodnego uznania, przysługującego Komisji w granicach określonych w art. 4 ust. 1 oraz z zastrzeżeniem wymogów proceduralnych, które wiążą się z jego stosowaniem.

- 47 Z powyższego wynika, iż Komisja zasadniczo dysponuje szerokim zakresem swobodnego uznania przy ustalaniu pomocy. Ten zakres swobodnego uznania nie obejmuje jednak obowiązku ustalenia okoliczności faktycznych i danych liczbowych związanych z kryteriami, które powinna ona uwzględnić w sposób obligatoryjny, a mianowicie ceny uzyskiwanej w głównych konkurencyjnych państwach trzecich w rozumieniu art. 4 ust. 2 pkt a) rozporządzenia podstawowego.
- 48 W świetle powyższych ustaleń należy zbadać zasadność zarzutów skarżących odnośnie bezprawności działania Komisji. W tym kontekście Sąd uważa za niezbędne przede wszystkim dokonanie oceny zasadności zarzutu opartego na naruszeniu zasad należytej staranności i dobrej administracji.

— Naruszenie zasad należytej staranności i dobrej administracji

- 49 Komisji przysługuje pewien margines swobodnego uznania, z zastrzeżeniem obowiązku przestrzegania zasad należytej staranności i dobrej administracji,

w zakresie pozyskiwania danych faktycznych niezbędnych do wykonywania jej władzy dyskrecjonalnej. W istocie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w przypadku gdy instytucji wspólnotowej przysługuje szeroki zakres swobodnego uznania, obowiązek przestrzegania gwarancji proceduralnych określonych w porządku prawnym zyskuje tym bardziej na znaczeniu. Do gwarancji tych należą, między innymi, obowiązek rozpatrzenia przez właściwą instytucję w sposób rzetelny i bezstronny wszystkich elementów mających znaczenie dla danej sprawy. Tylko na tej podstawie sąd wspólnotowy może ustalić, czy okoliczności faktyczne i prawne warunkujące korzystanie ze swobodnego uznania zostały uwzględnione (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 21 listopada 1991 r. w sprawie C-269/90 Technische Universität München, Rec. str. I 5469, pkt 14; wyroki Sądu z dnia 18 września 1995 r. w sprawie T-167/94 Nölle przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2589, pkt 73 i następne; z dnia 19 lutego 1998 r. w sprawie T-42/96 Eyckeler & Malt przeciwko Komisji, Rec. str. II-401, pkt 165; z dnia 9 lipca 1999 r. w sprawie T-231/97 New Europe Consulting i Bron przeciwko Komisji, Rec. str. II-2403, pkt 37 i następne, oraz ww. w pkt 42 wyrok w sprawie Pfizer Animal Health przeciwko Radzie, pkt 171).

50 W odniesieniu do stosowania rozporządzenia podstawowego obowiązek należytej staranności oznacza, w szczególności, obowiązek uwzględnienia wszystkich niezbędnych elementów określonych w art. 4 ust. 2 tego rozporządzenia, które mogą w znaczący sposób wpływać na wynik procesu decyzyjnego, tak by umożliwić Komisji pełne i prawidłowe stosowanie swobodnego uznania. Uwzględniając ten przepis, oczywiste jest, iż w niniejszej sprawie cena surowca pochodzącego z Chin była jednym z niezbędnych elementów, które Komisja powinna była uwzględnić, ustalając kwotę pomocy produkcyjnej, gdyż w okresie ustalania pomocy Chinę były uważane za jedno z głównych państw trzecich konkurencyjnych dla produkcji wspólnotowej.

51 W powyższej kwestii wiadomo, iż Komisja poprzestała na przesłaniu do przedstawicielstwa Chin przy Unii Europejskiej tylko jednego pisma, datowanego na dzień 4 lutego 2000 r., w celu uzyskania wymaganych informacji, a gdy pismo to pozostało bez odpowiedzi, nie podjęła żadnych dodatkowych działań w okresie aż do lipca 2000 r.

- 52 Natomiast należyta staranność i zasada dobrej administracji wymagały, uwzględniając, iż informacje dotyczące ceny surowca pochodzącego z Chin były niezbędne dla dokonania oceny przez Komisję, podjęcia przez nią dodatkowych działań w celu uzyskania od władz chińskich niezbędnych informacji, na przykład poprzez wysłanie pisma ponaglającego lub w drodze kontaktów telefonicznych ze stałym przedstawicielem Ludowej Republiki Chin przy Unii Europejskiej. W związku z tym milczenie władz chińskich, które, zdaniem Komisji, „wpisuje się w długotrwałą tradycję odmowy lub niemożności udzielenia odpowiedzi na podobne zapytania” nie usprawiedliwia beczynności Komisji, o ile nie istniały nieodparte dowody na to, iż wymagane dane były niedostępne lub że każda kolejna prośba spotkałaby się z takim samym milczeniem. Wprost przeciwnie, mając na uwadze, iż informacje te były niezbędne do zgodnego z prawem stosowania swobodnego uznania w zakresie ustalania kwoty pomocy, milczenie to powinno raczej tym bardziej skłonić służby Komisji do podjęcia, we właściwym czasie, dodatkowych starań w celu uzyskania tych danych niż do poprzestania na całkowitej beczynności.

- 53 W odniesieniu do umowy z Chinami przesłanej w dniu 13 listopada 2000 r. komisarzowi Fischlerowi należy przyjąć, iż Komisja nie mogła uwzględnić danych zawartych w tej umowie, która obowiązywała od dnia 15 marca 2000 r., zważywszy, że zgodnie z art. 4 ust. 6 rozporządzenia podstawowego była zobowiązana do uwzględnienia cen obowiązujących w 1999 r. Jednakże, biorąc pod uwagę zasady należytej staranności i dobrej administracji oraz brak odpowiedzi władz chińskich na pismo Komisji z dnia 4 lutego 2000 r., minimum wysiłku, jakiego należałoby oczekiwać od instytucji działającej z należyłą starannością, polegałoby na, przynajmniej, wystąpieniu do tychże władz z zapytaniem, czy ceny te były porównywalne z cenami obowiązującymi w 1999 r., w szczególności uwzględniając okoliczność, że umowa ta dotyczyła prowincji Xinxiang, dostarczającej według skarżących znaczącą część chińskiej produkcji przetworów pomidorowych. Ponieważ komisarz Fischler oświadczył, że „Komisja nie mogła uznać cen zawartych w pojedynczej umowie prywatnoprawnej za miarodajne dla średniej ceny krajowej pomidorów w roku gospodarczym 2000/20001”, to taki obowiązek tym bardziej ciążył na Komisji.

54 W związku z powyższym bezczynność Komisji mająca miejsce po przesłaniu pisma z dnia 4 lutego 2000 r. stanowi wystarczająco istotne naruszenie, w rozumieniu przyjętym w orzecznictwie, zasad należytej staranności i dobrej administracji.

— Naruszenie rozporządzenia podstawowego

55 Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia podstawowego pomoc produkcyjna nie może przekraczać różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie a ceną surowca w głównych produkujących i eksportujących państwach trzecich. Stosownie do art. 4 ust. 2 tego rozporządzenia kwotę pomocy produkcyjnej ustala się, uwzględniając różnicę między ceną surowca we Wspólnocie oraz ceną uzyskiwaną w głównych konkurencyjnych państwach trzecich.

56 Skarżący podnoszą, iż przepisy te zobowiązywały Komisję do uwzględnienia ceny surowca chińskiego, biorąc pod uwagę, że Chiny były drugim eksporterem pomidorów na świecie.

57 Należy stwierdzić, iż rozporządzenie podstawowe ustanawia obowiązek uwzględnienia cen surowca w głównych produkujących, eksportujących lub konkurujących państwach trzecich. Do państw tych należały Chiny. Komisja powinna zatem uwzględniać ceny chińskie od momentu, gdy Chiny dołączyły do grupy tych państw.

58 Przy czym Komisja nie zaprzecza, iż Chiny należały do głównych państw uprawiających pomidory. Jej służby zresztą po raz pierwszy zwróciły się z zapytaniem do władz chińskich na początku 2000 r., lecz te ostatnie nie udzieliły odpowiedzi.

- 59 Komisja przyznaje, iż musiała rozstrzygnąć, czy wobec braku tychże informacji może niemniej jednak ustalić kwotę pomocy produkcyjnej w ramach przysługującej jej władzy dyskrejonalnej, uwzględniając cel tej pomocy tj. „konieczność zapewnienia zbytu produktów wspólnotowych”. Podkreśla ona, iż nie uwzględniała nigdy dotąd ceny pomidorów chińskich oraz że zmiana reguł ustalania pomocy nie była konieczna, tym bardziej, iż było to ostatnie ustalenie kwot pomocy przed reformą systemu pomocy produkcyjnej.
- 60 Argumentów tych nie można uznać za przekonywujące. Okoliczność, iż Komisja nigdy przedtem nie uwzględniała ceny pomidorów chińskich, nie usprawiedliwia dalszego powstrzymywania się przez nią od uczynienia tego gdy, tak jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, warunki rynkowe ją do tego zobowiązywały. Także okoliczność, iż było to ostatnie ustalenie pomocy przed reformą systemu pomocy produkcyjnej, nie może usprawiedliwiać działania sprzecznego z rozporządzeniem podstawowym. Ponadto rozporządzenie to upoważniało Komisję do uwzględnienia innych kryteriów oraz różnicowania kwoty pomocy zależnie od tych dodatkowych kryteriów. Natomiast, jak wskazano powyżej w pkt 50 i następnych, rozporządzenie to nie dopuszczało pominięcia ceny surowca jednego z głównych konkurujących państw trzecich, gdyż w sposób wyraźny przewiduje ono uwzględnienie tej informacji.
- 61 Zatem, ponieważ rozporządzenie nr 1519/2000 nie uwzględnia w żaden sposób ceny surowca pochodzącego z jednego z głównych produkujących i eksportujących państw trzecich, a mianowicie Chin, rozporządzenie to narusza konieczne przesłanki określone w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia podstawowego. Ten rodzaj bezprawnego działania stanowi wystarczająco istotne naruszenie przepisu przyznającego prawa podmiotowe jednostkom oraz jest podstawą powstania odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty za powstałe szkody.

- 62 Ponieważ podnoszony przez skarżących zarzut naruszenia rozporządzenia podstawowego zasługuje na uwzględnienie, nie jest konieczne rozpatrzenie przywołanego przez nich dodatkowo zarzutu naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

W odniesieniu do szkody

Argumenty stron

- 63 Skarżący twierdzą, iż poniesiona przez nich szkoda odpowiada różnicy między kwotą pomocy ustaloną w rozporządzeniu nr 1519/2000 a kwotą, jaką powinny one uzyskać, gdyby Komisja uwzględniła ceny chińskie.
- 64 Skarżący obliczyli kwotę pomocy, jaką powinni uzyskać w roku gospodarczym 2000/2001 na podstawie danych dotyczących cen chińskich, zawartych w zaświadczeniu uzyskanym od władz chińskich we wrześniu 2001 r. Uwzględnienie Chin przy ustalaniu średniej ceny w głównych uprawiających pomidory państwach trzecich, ich zdaniem, w sposób znaczący obniżyłoby tę cenę, a różnica między ceną płaconą producentowi we Wspólnocie a ceną surowca w głównych produkujących państwach trzecich byłaby zdecydowanie większa niż ustalona przez Komisję. Według skarżących, przetwórcy otrzymali za każdy kwintal koncentratu pomidorowego 28/30 o 4,031 EUR mniej niż powinni otrzymać, gdyby ceny chińskie zostały uwzględnione. Oznacza to, iż przetwórcy otrzymali pomoc o 23% niższą niż ta, jaka im przysługiwała. Jest to zatem kwota, jakiej skarżący mają prawo domagać się od Komisji.
- 65 Ponadto skarżący utrzymują, iż ponieśli i nadal ponoszą znaczną szkodę majątkową, wynikającą nie tylko z zaniechania przez Wspólnotę wypłaty przysługujących im

kwot, lecz także z inflacji oraz z faktu, iż kwoty, które otrzymaliby, gdyby Komisja w sposób prawidłowy ustaliła kwotę pomocy, umieszczone na rachunkach bankowych pozwoliłyby im na uzyskanie odsetek.

- 66 Skarżący podnoszą, iż na skutek zastosowania błędnej oraz sprzecznej z prawem metody obliczenia pomocy, jaką otrzymali, była niższa od tej, jaka im przysługiwała. Popołniony przez Komisję błąd i odmowa jego naprawienia spowodowały z pewnością powstanie szkody. Ponieważ szkoda, jaką ponieśli, była rezultatem sprzecznego z prawem zachowania Komisji, ich zdaniem istnienie związku przyczynowego zostało wykazane.
- 67 Komisja przypomina, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem szkoda powinna mieć charakter rzeczywisty i pewny. Natomiast nawet jeżeli uwzględnienie ceny surowca chińskiego mogło, w początkowym okresie, spowodować znaczące obniżenie ceny szacunkowej surowca w głównych produkujących i eksportujących państwach, to obniżenie to nie musiało prowadzić do zwiększenia pomocy produkcyjnej, biorąc pod uwagę przysługujący Komisji zakres władzy dyskrecjonalnej.
- 68 Tym bardziej, jej zdaniem, z pewnością takie zwiększenie pomocy nie musiałyby odpowiadać różnicy wynikającej z ustalenia cen surowca w głównych produkujących i eksportujących państwach uwzględniających lub nieuwzględniających ceny pomidorów chińskich.
- 69 W związku z powyższym Komisja uważa, iż wysokość szkody wskazanej przez skarżących ma charakter hipotetyczny i nie powinna zostać uwzględniona przez Sąd.

Ocena Sądu

- 70 Należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem (wyroki Trybunału z dnia 27 stycznia 1982 w sprawie 51/81 De Francjaschi przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. 117, pkt 9 oraz w sprawach połączonych 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 i 5/81 Birra Wührer i in. przeciwko Komisji i Radzie, Rec. str. 85, pkt 9; wyrok Sądu z dnia 18 maja 1995 r. w sprawie T-478/93 Wafer Zoo przeciwko Komisji, Rec. str. II-1479, pkt 49), będąca przedmiotem roszczenia szkoda powinna być rzeczywista i pewna.
- 71 Na stronie skarżącej ciąży obowiązek przedstawienia sądowi wspólnotowemu dowodów, pozwalających na ustalenie istnienia i rozmiaru poniesionej szkody (wyrok Trybunału z dnia 21 maja 1976 r. w sprawie 26/74 Roquette Frères przeciwko Komisji, Rec. str. 677, pkt 22–24; wyroki Sądu z dnia 9 stycznia 1996 r. w sprawie T-575/93 Koelman przeciwko Komisji, Rec. str. II-1, pkt 97 oraz z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie T-184/95 Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-667, pkt 60).
- 72 W ocenie skarżących poniesiona przez nich szkoda równa jest różnicy między kwotą pomocy ustaloną w rozporządzeniu nr 1519/2000 a kwotą, jaką powinni otrzymać, gdyby Komisja uwzględniła ceny chińskie.
- 73 Po pierwsze należy podkreślić, iż skarżący powołują się na ceny chińskie, które otrzymali za pośrednictwem hiszpańskich służb dyplomatycznych w Pekinie. Jest to średnia cena uzyskiwana przez producentów w prowincji Xinjiang, dostarczającej, zdaniem skarżących, około 88% chińskich przetworów pomidorowych. Dane te

zostały zakwestionowane przez Komisję jako reprezentujące niską średnią. Komisja nie miałaby ponadto możliwości dokonania oceny, czy były one zgodne z przepisami rozporządzenia podstawowego. Przysługujący jej zaś zakres swobodnego uznania przy ocenie złożonej sytuacji gospodarczej obejmuje również ustalenie podstawowych danych (zob., podobnie, wyrok Trybunału z dnia 29 października 1980 r. w sprawie 138/79 Roquette przeciwko Radzie, Rec. str. 3333, pkt 25).

- 74 W istocie, mając na uwadze, iż rozporządzenie podstawowe przyznaje Komisji pewien zakres swobodnego uznania przy ustalaniu kwoty pomocy, stwierdzenie z całkowitą pewnością istnienia wpływu uwzględnienia ceny uzyskiwanej przez producentów pomidorów chińskich na kwotę pomocy nie jest możliwe. Artykuł 4 ust. 1 nie wskazuje, iż pomoc produkcyjna powinna być równa różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie, a ceną surowca w głównych produkujących i eksportujących państwach trzecich. Przepis ten określa jedynie maksymalną kwotę pomocy.
- 75 W związku z powyższym należy zaznaczyć, iż okoliczność, że Komisja w przeszłości ustalała kwotę pomocy w kwocie równej różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie a ceną surowca w głównych produkujących i eksportujących państwach trzecich, nie zobowiązuje jej do utrzymywania pomocy na tym poziomie. Byłoby to nawet sprzeczne z brzmieniem oraz celami rozporządzenia podstawowego, gdyby Komisja nie uwzględniała zmian sytuacji na rynkach międzynarodowych i tym samym utrudniała zbyt produktów wspólnotowych.
- 76 Skarżący nie mogą zatem powoływać się na prawo do uzyskania pomocy w maksymalnej kwocie równej różnicy między ceną minimalną płaconą producentowi we Wspólnocie a ceną surowca w głównych państwach trzecich, uwzględniającą ceny chińskie.

- 77 Zatem wysokość szkody obliczonej przez skarżących, wyszczególniona w tabeli zawartej w załączniku A.27 do skargi, nie posiada pewnego charakteru.
- 78 Ponieważ nie wszystkie przesłanki powstania odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty zostały spełnione, należy niniejszą skargę oddalić.

W przedmiocie kosztów

- 79 Zgodnie z art. 87 § 3 regulaminu w wypadkach szczególnych Sąd może postanowić, że koszty zostaną podzielone. Jakkolwiek skarżący są stroną przegrywającą, należy jednak uwzględnić w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach, iż działanie pozwanej było sprzeczne z prawem wspólnotowym.
- 80 Na podstawie oceny okoliczności sprawy należy orzec, iż skarżący poniosą pięć szóstych własnych kosztów; Komisja poniesie własne koszty oraz jedną szóstą kosztów skarżących.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**

- 2) **Skarżący poniosą pięć szóstych własnych kosztów; Komisja poniesie własne koszty oraz jedną szóstą kosztów skarżących.**

Azizi

Dehousse

Cremona

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 17 marca 2005 r.

Sekretarz

Prezes

H. Jung

J. Azizi